Jacques Thönissen publiceert bundel haiku's

ORANJESTAD — De Arubaanse schrijver Jacques Thönissen deed een bundel speciale gedichten het licht zien. De in eigen beheer uitgegeven publicatie bevat ruim negentig gedichten in een strenge, speciale vorm, de haiku. Anco Nanninga van Yland Design Amsterdam verzorgde de omslag en de vormgeving. Voor de *Amigoe* schreef Wim Rutgers een bespreking.

Sublieme schoonheid
zocht ik gans de wereld rond
vond ze in mijn hof

In de literatuur wordt wel eens onderscheid gemaakt tussen de 'grote' vormen als de roman of een klassiek drama in vijf bedrijven en de 'kleine' vormen, zoals een sonnet, een fabel, een geestige limerick in vijf regels of een in een epigram verpakte levenswijsheid. De laatste jaren is met name de haiku bekend geworden, een uit Japan afkomstige uiterst beknopte dichtvorm, oorspronkelijk van de dichter Basho (1644-1694). Een haiku is in zijn eenvoud een heel ingewikkelde vorm. De haiku telt slechts zeventien lettergrepen, verdeeld over drie meestal rijmloze, ritmische en klankrijke versregels van respectievelijk vijf, zeven en opnieuw zeven lettergrepen. Het onderwerp van een haiku heeft betrekking op de natuur waarmee een bepaalde emotie wordt opgeroepen.

Op Curaçao is het vooral de dichter Elis Juliana geweest die de haiku populair heeft gemaakt. Via 'Arte di palabra' heeft deze dichtvorm ook op de andere eilanden vooral jongeren geïnspireerd. Nu heeft Jacques Thönissen onlangs een bundel van bijna honderd haiku's in eigen beheer gepubliceerd in een kleine, prachtig uitgevoerde bundel met een mooie bladspiegel waar de miniatuurtjes goed tot hun recht komen en waarbij de Arubaanse natuur de inspiratiebron is geweest. 'De kunst is om uit / zeventien lettergrepen / haiku's te scheppen', dicht Thönissen in de inleiding op zijn boekje. Dan volgen haiku's over flora en fauna, 'Zonder opleiding / en toch meetkundig perfect / bouwt de spin zijn web', of 'Een slang niet één poot / beweegt toch zoveel sneller / dan een duizendpoot'. Vaak komen bepaalde gevoelsstemmingen van ochtend of avond voor, zoals 'Licht brak door de nacht / de zon kuste de aarde / een nieuwe dag begon' of 'Een streep nog van licht / een late vogels strijkt neer / de nacht dient zich aan'. Nu en dan vallen daarbij ook kritische kenmerken te lezen, 'Giftige wolken / doden mens en dier boom en plant / de fabriek draait door' of 'Een zwerm prikichi / ieder voert het hoogste woord / van de mens geleerd'. Soms is die kritiek impliciet, 'Wie was er eerder / de kip misschien of het ei / nee, ik kraait de haan' of 'Wat de weefster kan / met dank aan het weefgetouw / kan de spin zonder' of 'de duif vindt de weg / de mier volgt immer het spoor / de mens, die verdwaalt'. De verleiding om door te gaan met citeren is groot, maar tot besluit nog een paar voorbeelden waar Jacques Thönissen het schrijven van haiku's zelf thematiseert, 'Geen dichter zal de / kleurenpracht van bloemen in / taal kunnen gieten' of 'De dichter vertaalt / vogelklanken in woorden / de schilder kleurt ze' of 'Wat de vogel zingt / is wat de poëet dicht en / de schilder penseelt'. Kortom, een inspirerende bundel die een prachtige gelegenheid biedt om cadeau te geven in plaats van de gebruikelijke fles wijn.

Amigoe . - (zaterdag 4 januari 2020)